

2/2006

„Víme, jak zacházet s vysloužilými elektrospotřebiči,“ říká Markéta Mayerová, Slávek Boura a jejich dcera Agáta, „je tu Elektrowin.“

Již více než rok pomáhá Elektrowin plnit zákonné povinnosti výrobců

Konference WEEE fóra se uskutečnila v Dublinu

Zástupci kolektivních systémů pro zpětný odběr elektrozařízení z celé Evropy se 23. a 24. listopadu sešli v hotelu Clontarf Castle v irském Dublinu na mezinárodní konferenci WEEE fóra.

„Byl to velmi intenzivní dvoudenní program. Nicméně se vše odehrávalo v příjemném prostředí a účastníci měli spoustu času na seznamování a výměnu názorů. Program a vybraná témata byly perfektní,“ uvedl úřadující prezident WEEE fóra Filip Geert.

„Poměr mezi prezentacemi, které se týkaly starých a nových systémů, byl velmi vyvážený. WEEE fórum si je vědomo, že i nové systémy mají své specifické záležitosti, které nechceme opominout,“ doplnil.

Na konferenci zaznělo, že jedním z nejdůležitějších cílů WEEE fóra je – a bude – **vytváření standardů** pro dovozce a výrobce elektrozařízení v rámci Evropské unie. A nejen jejich vytváření, ale také implementace. To je úkol týmu auditorů WEEE fóra. Pokud budou všechny standardy úspěšně zavedeny, měla by se začít využívat značka WEEE FORUM LABEL.

Některé země vyjádřily obavu, že nebudou schopny plnit všechny požadavky směrnice (např. 4 kg elektrozařízení/obyvatel/rok). „Proto se musíme v rámci revize směrnice WEEE snažit o bližší spolupráci s ostatními evropskými obchodními sdruženími, jako jsou CECED, EICTA či ORGALIME,“ uvedl ředitel WEEE Ireland Leo Donovan.

Dick Roche, irský ministr životního prostředí, ve svém příspěvku zdůraznil **důležitost partnerských vztahů** jak na úrovni vláda–průmysl, tak i mezi existujícími kolektivními systémy.

Hovořilo se rovněž o výhodách a nevýhodách **konkurenčních kolektivních systémů v jedné zemi** (zejména v Itálii a Rakousku). Jako nejlepší řešení se patrně jeví jednotný systém, pokud je v rámci průmyslu založen výrobcí a je jimi i náležitě řízen. Nicméně

konkurenční systémy mohou také při stanovení jasných pravidel dobře fungovat, především ve větších zemích. V každém případě je nutné zřídit tzv. clearing house. Jednu z nevýhod konkurence by mohla představovat nižší kvalita recyklace způsobená tlakem na ceny.

Problém tzv. **free riders** (výrobci a dovozci, kteří nemají smlouvy s kolektivními systémy a neplatí řádné příspěvky) má několik ekonomických a psychologických aspektů. Například v Norsku se tento problém nedávno zlepšil zavedením zpětného důkazního břemene, registru výrobců a požadavků pro ověřování plánů zpětného odběru. Také situace v Lucembursku dokazuje, že je možné účtovat náklady „černým pasažérům“ i při respektování zásady, že dohled není úkolem soukromého sektoru.

Některé země, kupř. Švýcarsko, silně podporují řešení **vše v jednom**. Pouze **odpad**, žádné rozlišování na B2B a B2C, historické a nové odpady, materiály, baterie, obaly. **A vše hrazeno spotřebitelem**.

V mnoha zemích systém využívá **viditelný příspěvek**, protože to spotřebitelé, výrobci, vláda a po nějaké době také distributoři přijali a nyní již i preferují (místo zpětně účtovaného nebo neviditelného příspěvku výrobce). Ukázalo se, že recyklační příspěvek je nejsilnějším nástrojem kolektivního systému.

Velkou pozornost i obavy nadále vzbuzuje **rozdíl mezi spotřebními a obchodními výrobky**. Jedním z možných řešení je následující model: pokud se produkt prodává prostřednictvím distributora, je považován za transakci B2C, ale prodává-li jej výrobce přímo konečnému uživateli, jde o transakci B2B. Tento obecný princip bude mít samozřejmě nějaké výjimky.

Účastníci konference se shodli na následujících principech:

- Zajištění kvality systému je **zodpovědností výrobce**. Zodpovědností členů WEEE fóra je zavést a podpořit ověřování a kontrolní činnost v rámci jejich systému.
- **Monitorování odpadních elektrických a elektronických zařízení** a recyklačních

procesů je nezbytné zejména kvůli nákladům na zpracování nebezpečných odpadů.

- Cíle a normy **nefungují bez pravidelné kontroly**. To je způsob ke zlepšení systému. Je to investice do budoucnosti, ne výdaj.
- Členové WEEE fóra musí mít potřebné **know-how**.
- Jednotné, vysoce kvalitní a panevropské standardy týkající se zpracování jsou základem ke zlepšení celkových činností a zabezpečení ochrany životního prostředí. Standardy WEEE fóra jsou důležitou součástí smlouvy se zpracovateli.
- Noví členové WEEE fóra požádali o zřízení pracovní skupiny pro transfer know-how.

Tvůrci informačního systému **Reptool** vysvětlili, že tento systém vznikl kvůli **vytvoření stejného „hřiště“ pro všechny členy WEEE fóra**. Reptool je akceptován jako standard. Umožňuje mít porovnatelné výsledky a je nezávislý na jednotlivém systému. Díky němu mohou být audity kvalitnější a mají větší váhu.

Přijatý standard týkající se požadavků **HC** (uhlovodíkové chlazení) je velmi dobrým příkladem spolupráce s CECED a European Electronics Recycling Association (Evropskou asociací pro recyklaci elektroniky).

Rezervy jsou pasiva nejasného časového ohraničení nebo hodnoty. Existují ale podmínky, které musí být dodržovány, aby je bylo možné za rezervy považovat, např. že výše budoucího závazku musí být spolehlivě odhadnuta. Co se týče závazků souvisejících s rezervami, všechny strany se musí řídit místními zákony členských států, dohodami mezi průmyslem a vládou, a samozřejmě také evropskou směrnicí (diskuse o pravomoci soudního dvora).

WEEE fórum je otevřená nezisková asociace založená v dubnu 2002. Sdružuje kolektivní systémy pro zpětný odběr a recyklaci použitých elektrických a elektronických zařízení z dvaceti zemí Evropy. Bližší informace na webových stránkách: www.weee-forum.org.

Editorial

Vážení přátelé,

dostáváte do rukou v pořadí druhé číslo našeho časopisu Ewin. Jeho posláním je především poskytovat vám upřesňující informace jak o principech fungování, tak především o rozvoji a výsledcích našeho kolektivního systému pro zpětný odběr elektrozařízení z domácnosti.

Novela **zákona o odpadech**, která vstoupila v platnost v srpnu 2005, ukládá výrobcům povinnost zajistit zpětný odběr, oddělený sběr, zpracování, využití a odstranění vysloužilých elektrozařízení. Česká republika se vůči EU zavázala **do konce roku 2008** odebrat **4 kg elektrozařízení z domácnosti** na jednoho obyvatele. Z celkového objemu elektroodpadu, který české domácnosti ročně vyprodukují, tvoří zhruba 70 % hmotnosti velké a malé domácí spotřebiče (pračky, ledničky, vysavače, mixéry apod.). S vědomím plné odpovědnosti ke svému podílu na celkovém množství vyřazených elektrospotřebičů dvanáct nejvýznamnějších výrobců malých a velkých spotřebičů v květnu 2005 založilo **kolektivní systém Elektrowin**.

Společnost je koncipována jako nezisková. Jako takovou jsme ji založili a neziskovosti podřídili celý mechanismus fungování společnosti. Od počátku je naším cílem beze zbytku naplnit požadavky dané evropskou i českou legislativou. Výše příspěvků na recyklaci a celý provoz systému je výsledkem vyhodnocení složitých vstupních parametrů získaných jak od účastníků systému, tak i zkušeností asociací výrobců a samozřejmě i výběrových řízení na logistiku a ekologické zpracování. Při jejich výpočtu byla použita metodika vyzkoušená a prověřená kolektivními systémy, které ve státech Evropské unie fungují již řadu let.

Během krátké doby své existence jsme v rámci společnosti Elektrowin zpětně odebrali již téměř 10 000 tun elektrozařízení. Z tohoto objemu tvoří téměř 90 % chladicí a mrazicí zařízení. Kolektivní systém v současné době sdružuje 415 výrobců elektrických a elektronických zařízení. V databázi evidujeme 350 míst zpětného odběru ve sběrných dvorech smluvních obcí. Dalších 2485 obcí bez sběrného dvora je do systému zapojeno prostřednictvím svozových firem. Na zpětném odběru spolupracujeme s více než

738 posledními prodejci. Síť zpracovatelských zařízení je v roce 2006 na základě provedeného výběrového řízení tvořena devatenácti provozovny.

I přes tyto pozitivní výsledky a velké úsilí akcionářů, členů statutárních orgánů a zaměstnanců naší společnosti se musíme, bohužel, potýkat s řadou věcí, které naši práci velmi ztěžují a odvádějí nás od našeho hlavního poslání – zajištění povinností výrobců ve vztahu ke zpětně odebraným spotřebičům. Jedná se především o iniciativu skupiny senátorů a poslanců, kteří na základě aktivity neúspěšných žadatelů o zapsání námi spravovaných skupin do Seznamu výrobců vedeném ministerstvem životního prostředí usilují u Ústavního soudu o zrušení právních norem, jimiž se činnost kolektivních systémů řídí. Svůj podnět opírají o předpoklad, že kolektivní systémy vytvářejí při nakládání s použitými elektrozařízeními monopol. Opak je pravdou. Jak ukazují příklady z Evropské unie, kolektivní systémy jsou neefektivnějším řešením úkolu, které zákon ukládá výrobcům elektrospotřebičů, a to jak neekonomičtěji a neekologičtěji naložit s historickým elektrozařízením.

Druhým aspektem, který naší práci neprospívá, je postoj řady výrobců, kteří **neplní své povinnosti dané zákonem**. S odvoláním na nejasné legislativní prostředí a dezinformace neúspěšných kolektivních systémů neodvádějí viditelné příspěvky do řádně zapsaného kolektivního systému – této povinnosti se vyhýbají. Je nasnadě, že tento přístup **poškozuje řádně zapsané výrobce**.

První rok fungování kolektivního systému potvrzuje, že naše poctivá snaha, motivovaná především **ochranou životního prostředí**, přináší reálné výsledky. Věříme, že ve vzájemné součinnosti můžeme společně významně přispět jak k ochraně životního prostředí, tak k šetrnému a hospodárnému nakládání s finančními prostředky výrobců i koncových spotřebitelů.

Závěrem si vám dovoluji pro rok nadcházející popřát pevné zdraví, hodně úspěchů v práci i v osobním životě.

*Ing. Roman Tvrzník
generální ředitel
ELEKTROWIN, a. s.*

Obsah

Strana 3

Editorial

Strana 4–5

Kaleidoskop

Strana 6–7

Rozhovor

Výrobci jsou připraveni platit

Strana 8

Informace pro výrobce

Výjimky ze skupin elektrozařízení uvedených v příloze č. 7 zákona o odpadech

Strana 9

Informace pro výrobce

Nebezpečné látky v elektrozařízeních

Strana 10–11

Rozhovor

Víme, jak na černé skládky

Strana 11–13

Kaleidoskop

Strana 14–15

Informace sběrným dvorům

Elektrický spotřebič, nebo běžný odpad?

Strana 16

Informace pro výrobce

Elektrowin je správná volba

Strana 17

Informace pro výrobce

Dobře chráněná data

Strana 18–19

Představujeme

Ruce, které mají cenu zlata

Strana 20

Informace obcím

Elektrowin pokrývá 70 % obyvatel ČR

Strana 21

Zaujalo nás

Inovativní postupy zpracování elektroodpadu

Strana 22

Informace pro prodejce

Co je viditelný příspěvek?

Konference Odpady a obce 2006

Zkušenosti s naplňováním nového zákona o odpadech v jednotlivých oblastech odpadového hospodářství byly hlavním tématem konference Odpady a obce, jejíž v pořadí sedmý ročník se konal 7. a 8. června v kongresovém centru Aldis v Hradci Králové.

Konference s mezinárodní účastí, pořádaná pod záštitou ministerstva životního prostředí a města Hradce Králové, se v několika ucelených blocích zabývala aktuální problematikou z oblasti komunálních odpadů. Vedle ekonomických nástrojů odpadového hospodářství obcí šlo rovněž o nakládání s odpady v krizových situacích, jako jsou například povodně či hurikány, o bioodpady v obcích nebo úpravu a využití odpadů obecně. Mezi spolupřáteli se letos poprvé vedle sdružení EKO-KOM a nakladatelství Economia objevily také kolektivní systémy pro zpětný odběr elektrozařízení – Elektrowin, Asekol a Ekolamp.

Zpětný odběr elektrozařízení

Program středního odpoledne byl věnován právě zpětnému odběru elektrozařízení a zkušenostem kolektivních systémů. Generální ředitel společnosti Elektrowin Roman Tvrzník

přičemž mají na výběr, zda si zvolí kolektivní, individuální, či solidární formu plnění. „Elektrospotřebiče pro domácí použití uvedené na trh před tímto datem jsou považovány za tzv. historická elektrozařízení. Výše příspěvku na recyklaci těchto zařízení je uváděna viditelně, přičemž platí, že uváděné náklady nesmí

překračovat náklady skutečně vzniklé. Financování nakládání s touto skupinou je možné pouze prostřednictvím kolektivního systému zapsaného v Seznamu výrobců na MŽP,“ uvedl Tvrzník.

Spotřebitelé jsou nejdůležitější

Jednou z hlavních úloh výrobců, která je dále přenesena na poslední prodejce, je informování spotřebitelů o jejich roli při sběru a využití elektroodpadu, a tím i ochraně životního prostředí. Úkolem

s posledními prodejci, či (v případě obcí bez sběrného dvora) svozovými firmami. Místa zpětného odběru provozovatel kolektivního systému označí informační cedulí a sběrné dvory vybaví samolepkami k označení zpětně odebraného spotřebiče, aby bylo zřejmé, že volně ložené chladničky a velké spotřebiče nejsou vedeny v průběžné odpadové evidenci.

Zdarma pouze kompletní elektrozařízení

„Kontroverzním tématem smluvní spolupráce s obcemi je otázka kompletnosti zpětně odebraných elektrozařízení,“ uvedl ve svém příspěvku Roman Tvrzník. Zákon totiž ukládá výrobcům povinnost zajistit zpětný odběr tak, aby nebylo ztíženo opětovné použití nebo materiálové využití elektrozařízení. Druhý důvod je zdravotní a bezpečnostní – zejména při odstřižení kompresoru chladničky mohou do ovzduší uniknout látky vážně poškozující životní prostředí i lidské zdraví. Představenstvo společnosti Elektrowin rozhodlo do 30. září 2006 vybírat elektrozařízení i nekompletní a neúplná. Od tohoto data je platná definice kompletnosti všech druhů elektrozařízení uvedených v podskupinách 1, 2 a 6. Elektrowin také podle Tvrzníka hodlá informovat spotřebitele o možných negativních dopadech na bezpečnost osob a lidské zdraví v případě neodborné demontáže elektrozařízení či jeho komponent.

Kolektivní systémy: po teorii praxe

Letos poprvé měli účastníci konference druhý den na výběr, zda se zúčastní přednášek a diskusí v Malém sále, či workshopů konaných v Labském sále kongresového centra Aldis. Čtvrtěodpolední workshop byl věnován opět kolektivním systémům a praktickým zkušenostem se zpětným odběrem elektrozařízení. Workshop přilákal celou řadu diváků z řad zástupců obcí, zpracovatelů i přepravců, kteří se otázkami i diskusními příspěvky aktivně zapojili do jeho programu. Za kolektivní systémy se ho zúčastnili Tereza Ulverová (Elektrowin), Eva Směšná (Ekolamp) a Petr Šulc (Asekol). Tematicky se workshop zabýval především provozními a legislativními otázkami zpětného odběru, jeho financováním a možnostmi edukace občanů.

ve svém příspěvku osvětlil financování nakládání s elektrozařízeními, představil principy informační kampaně a seznámil auditorium s výsledky zpětného odběru domácích elektrospotřebičů za období účinnosti „elektrošrotové“ novely zákona o odpadech. Elektrozařízení se pro účely financování zpětného odběru člení na čtyři skupiny. Jedno rozlišovací kritérium představuje účel elektrozařízení – pro domácnost, anebo průmyslové využití. Časovým mezníkem se stal 13. srpen 2005. Elektrozařízení uvedená na trh po tomto datu financují výrobci,

je podpořit spotřebitele v odkládání použitých spotřebičů na místa zpětného odběru. Společnost Elektrowin připravila informační letáky a stojánky pro poslední prodejce, v místních zpravodajích i v tisku zveřejňuje informace pro občany. Některé materiály byly připraveny ve spolupráci s dalšími kolektivními systémy. Pro obce, výrobce, zpracovatele a prodejce je určen pravidelný zpravodaj Ewin. Zpětný odběr elektrozařízení je podle Tvrzníka zajišťován zejména ve sběrných dvorech prostřednictvím smluv uzavřených s městy a obcemi, ve spolupráci

(red)

Foto: Jan Kroupa

První republikové setkání starostů

V historii první národní setkání starostů, primátorů a hejtmanů České republiky se uskutečnilo 20. června v TOP HOTELU Praha a společnost Elektrowin se stala jedním z partnerů této významné akce.

Význam akce potrhla návštěva čtrnácti významných zahraničních hostů, diplomatů a velvyslanců, přičemž na setkání mělo své zastoupení deset států z celého světa včetně dvou světových velmocí. Shromáždění starostů pozdravil

o možnostech spolupráce s obcemi v rámci zpětného odběru. Ocenil vstřícnost obcí, které se společností Elektrowin již spolupráci navázaly, a zmínil se o dobrých výsledcích, jež tato spolupráce obcím přinesla. Reakcí na jeho vystoupení byl zájem z řad starostů o bližší informace, které mohli získat ve stánku společnosti přímo v kongresové hale.

Setkání starostů je velmi zajímavým projektem, který si kladl za cíl seznámit představitele veřejné správy s komplexními řešeními, která napomohou k zlepšení efektivity a rozvoje územních samospráv

velvyslanec Spojených států amerických William Cabaniss, velvyslanec Dánského království Jorgen Bojer a velvyslanec Spolkové republiky Německo Helmut Elfenkämper.

Českou republiku reprezentovalo deset ústavních činitelů, pět zástupců krajů, třináct státních úředníků, tři primátoři a na čtyři sta starostek a starostů. Příležitost vystoupit před tímto plénem dostala i společnost Elektrowin.

Generální ředitel firmy Ing. Roman Tvrzník se ve svém vystoupení zmínil

v celé České republice. Nemałym přínosem je získávání zahraničních partnerů při procesu integrace do Evropské unie, s jejich zkušenostmi a náhledem na funkci samospráv v Česku a v neposlední řadě i zefektivnění komunikace územních samospráv v ČR a ústředních orgánů státní správy. Společnost Elektrowin zde má – jakožto partner obcí při jejich ekologických projektech – svou nezastupitelnou roli.

(red)

Foto: Martin Šlehofer

Fröschl day

Společnost Elektrowin se zúčastnila veletrhu **Fröschl day**, který byl zaměřen na prezentaci novinek v oblasti domácích spotřebičů a proběhl 25. května v Hotelu Tennis Club Prostějov. Zástupci kolektivního systému Elektrowin informovali účastníky, mezi nimiž byli zejména poslední prodejci elektrozařízení, o možnostech spolupráce při plnění povinností uložených novelou zákona o odpadech.

K+B Progres

Ve dnech 9. a 10. září uspořádala firma **K+B Progres** výstavu elektro-výrobků, kde byli hlavními hosty poslední prodejci těchto zařízení. Elektrowin poskytoval ve svém stánku informace o možnostech spolupráce při plnění zákonných povinností prodejců. Pro návštěvníky výstavy byl ze strany organizátora připraven bohatý program – jízda ve vznášedle, na čtyřkolkách a motokárách. Na děti čekal dětský koutek a skákací hrad, akci provázela moderátorka a živá kapela.

Výrobci jsou připraveni platit

V srpnu loňského roku vstoupila v celé Evropě v platnost novela zákona o odpadech. O tom, co znamenala konkrétně pro Českou republiku a jak se její ustanovení daří uvádět do života, jsme si povídali s Ing. Markétou Grünerovou z odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ČR.

Jak byste zhodnotila účinnost zákona po roce jeho platnosti?

Novela přinesla zejména změnu financování – od loňského srpna se v ČR vybírají peníze na nakládání s elektrospotřebiči a elektroodpady. Výrobci, kterým zákon tuto povinnost ukládá, jsou připraveni platit. A to je, myslím, velký úspěch. Většina povinných subjektů, tedy osob, které podle zákona mají přispívat do systému, se ke svým povinnostem přihlásila. Takzvaných výrobců elektrozařízení, což jsou jednak skuteční výrobci, kteří elektrospotřebiče na území ČR vyrábějí a zároveň prodávají, jednak distributoři a dovozci, se ke svým povinnostem přihlásilo více než tři tisíce. Na ministerstvu je vytvořen Seznam výrobců elektrozařízení, do něhož se postupně zapisují. Druhým kritériem úspěchu je, aby sběr použitého elektrozařízení z domácností skutečně fungoval a aby to, co se vybere, bylo také zužitkováno. Podle informací, které máme od provozovatelů kolektivních systémů, je v současné době zajištěn zpětný odběr přibližně pro polovinu obyvatel ČR. Zájem o zpětný odběr začíná narůstat nyní, po roce fungování. Lidé se začínají častěji ptát, kam mohou vyřazené spotřebiče odložit nebo co je to viditelný příspěvek. Chceme spotřebitelům ukázat, že současně s nákupem nového spotřebiče mají zároveň zajištěnu možnost se ho zbavit, až doslouží. Viditelný příspěvek

umožňuje ukázat, že právě tato částka putuje na recyklaci starých spotřebičů. Neznamená to však, že výrobce elektrozařízení musí zvyšovat cenu o příspěvek.

Bude se tzv. recyklační příspěvek platit na věčné časy a nikdy jinak?

Možnost viditelně uvádět příspěvek na recyklaci mají výrobci pouze po dobu osmi let, u velkých spotřebičů, jako jsou pračky, ledničky, myčky a sušičky, je ta doba prodloužena na deset let. To znamená, že u běžných spotřebičů do domácnosti se viditelný příspěvek přestane uvádět v roce 2013, u velkých spotřebičů roku 2015.

Jak hodnotíte vznik kolektivních systémů?

MŽP vede evidenci výrobců a plnění jejich povinností. Jednou z možností je právě zapojení do kolektivního systému, jichž v ČR v současné době existuje šest. Ministerstvo má pravomoc hodnotit, zda kolektivní systém postupuje v souladu se zákonem, nebo ne, případně podniknout kroky, aby došlo k nápravě. Všechny systémy měly v letošním roce před sebou velký úkol – uzavřít řadu smluv a vytvořit co největší množství míst zpětného odběru.

Jak v současnosti vypadá spolupráce s obcemi?

Zákon v současné době neukládá obcím povinnost zajistit zpětný odběr elektrozařízení. Tu mají pouze výrobci, respektive na základě plné moci výrobců provozovatelé kolektivních systémů. Kolektivní systémy uzavírají s obcemi smlouvy o spolupráci, na jejichž základě se obecní sběrné dvory stávají místy zpětného odběru. Obci to poskytuje kontrolu nad tím, jakým způsobem zpětný odběr elektrozařízení na jejím území probíhá. Některé obce ale smlouvy dosud neuzavřely, protože v tom vidí nadbytečnou administrativu. Jelikož v ČR působí různé kolektivní systémy pro rozličné skupiny výrobců, nestačí uzavřít jednu smlouvu, ale dvě nebo tři, v některých případech i pět. Na jedné straně tak stojí provozovatelé kolektivních systémů, kteří by rádi splnili svoji představu o zpětném odběru, na druhé straně obce, bránící se navýšení administrativy.

Přináší uzavření smlouvy obcím nějaké výhody?

Některé kolektivní systémy jim platí dohodnutou částku za kilogram nebo

za kus zpětně odebraného zařízení. Jiné zajišťují bezplatný odvoz použitého elektrozařízení, tj. zařízení odvezou, aniž by obcím cokoli platily. Elektrospotřebiče z domácností, které byly dříve součástí komunálního odpadu, jehož zpracování a odstranění musela zajišťovat obec, jsou nyní zpětně odebíranými výrobky, za něž platí výrobce. V některých sběrných dvorech jsou ale ke zpětnému odběru odevzdávány spotřebiče částečně rozebrané nebo neúplné. Problémy vznikají hlavně u chladniček, kde při neodborném zpracování unikne freon nebo vytečou oleje. V zájmu životního prostředí je zajistit alespoň základní míru celistvosti a úplnosti elektrozařízení, abychom chránili své zdraví a zbytečně nekontaminovali životní prostředí kolem sebe.

Nový zákon znamená i nějaké povinnosti Česka vůči EU...

Všechny členské státy unie novou

směrnici získaly povinnost vytvořit takové podmínky zpětného odběru elektrozařízení, aby bylo možné nasbírat

pokuta dosáhla pěti milionů eur. Ale já doufám, že nás tohle nemusí trápit. Jsem přesvědčena o tom, že mnohem

čtyři kilogramy elektrozařízení z domácností na osobu a rok. Tato povinnost je pro všechny členské státy stejná. Jediným rozdílem je termín, dokdy se toho má dosáhnout. U původní patnáctky členských států to je do konce roku 2006. Nové členské státy měly možnost požádat o prodloužení lhůty, čehož ČR využila, takže jsme povinni toto množství nasbírat do konce roku 2008.

Jaké sankce nás čekají v případě, že se kvótu nepodaří splnit?

Evropská komise s ČR zahájí řízení o nesplnění stanovené povinnosti, vyplývající z evropské legislativy. Řízení se skládá z devíti kroků. V těch prvních je snahou dosáhnout nápravy a zajistit splnění příslušné povinnosti. Teprve devátým krokem je případný výrok soudu, že ČR nesplnila své povinnosti, a udělení nějaké pokuty. Příkladem řízení, ukončeného ve všech krocích, je divoké skládkování na Krétě, kde udělená

důležitější je, aby každý z nás věděl, kde starý spotřebič odevzdat. Dosažení stanovené kvóty už je takový druhý krok. Zásadní je, aby síť míst zpětného odběru byla opravdu známá a dostupná. Myslím, že za ten rok fungování a rozjezdu systémů jsme udělali velký kus práce.

Co vy osobně považujete za největší úspěch?

Skutečnost, že se k tomu výrobci postavili čelem, že se snaží plnit svoje povinnosti a že velká města už mají zpětný odběr zajištěný. Úspěchem je i fakt, že již nový systém funguje a teď už se jenom, jak říkají na pražském magistrátu, vychytávají mouchy.

Jak vlastně funguje zpětný odběr v ostatních evropských zemích?

Prakticky ve všech evropských zemích fungují kolektivní systémy. Ve většině z nich mají pouze jeden kolektivní systém, zajišťující systém sběru a nakládání

s elektroodpady pro všechny komodity, často bez ohledu na to, zda se jedná o zařízení z domácností, nebo z firem. V tomto směru je ČR se šesti kolektivními systémy výjimkou. Shodným prvkem je, že financování nakládání s historickým elektrozařízením z domácností zajišťuje vždycky jeden právní subjekt. Jestli je to jeden určený provozovatel kolektivního systému, nebo nějaká účetní firma, je už vedlejší.

Co říkáte na napadání rozhodnutí MŽP, podle něhož pro skupinu historických elektrozařízení z domácností funguje pouze jeden kolektivní systém?

Výrobci spotřebičů určených pro domácnosti jsou povinni zpětný odběr zajistit včetně financování a kontrolují, zda jsou jejich finance skutečně vynakládány tím způsobem a za tím účelem, ke kterému se vybírají. Financování podle aktuálního podílu na trhu je možné pouze prostřednictvím jednoho subjektu, který je oprávněn od výrobců elektrozařízení získávat a kontrolovat údaje o množství elektrozařízení uvedeném v ČR na trh a tyto údaje povinně chránit před zneužitím. Uvedený způsob financování byl Evropskou komisí doporučen členským státům jako jediný spravedlivý pro zajištění financování tzv. historického elektrozařízení pocházejícího z domácností. Tento způsob je nastaven i platnou českou legislativou. Nejedná se tedy o monopol, který umožňuje v oblasti nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady podnikat jen jednomu kolektivnímu systému a jiným ne.

Jaké cíle teď vidíte před sebou?

Hlavním cílem je stabilizovat Seznam výrobců elektrozařízení, aby bylo jednoznačné, že jsou skutečně zapsáni všichni, kdo podali návrh na zařazení do seznamu. Výrobci by rovněž měli vědět, že když plní své povinnosti v souladu s platnou legislativou, stačí jim pouze kontaktovat určený kolektivní systém. Neplnění s sebou nese riziko sankcí, které ve výsledku stojí daleko víc než správně placené příspěvky. Dalším úkolem je zlepšit informovanost, a to nejen u spotřebitelů, ale u všech subjektů, které se v systému pohybují.

(red)

Foto: Martin Šlehofer

Ing. Markéta Grünerová vystudovala VŠCHT v Praze, obor anorganické materiály pro elektroniku. Po nějaké době působení ve farmacii se vrátila k elektronice – k nakládání s elektroodpady. Je vdaná, má dvě děti, kočku a pejska.

Výjimky ze skupin elektrozařízení uvedených v příloze č. 7 zákona o odpadech

Elektrozařízení vyjmutá ze skupin elektrozařízení uvedených v příloze č. 7 zákona (příloha č. 1, vyhlášky č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady)

1. Výrobky, pro které není elektrický proud hlavním zdrojem energie, např. plynový hořák s el. ovládním, s výjimkou elektrických nebo elektro-nických součástí, např. termostat, které mohou být z výrobku vyčleněny.
2. Výrobky, pro které elektronické součásti nejsou nezbytně nutné pro splnění jejich základní funkce, např. blahopřání, mluvící hračka.
3. Zařízení s elektrickými a elektronickými součástkami, které jsou stálou součástí jiného celku, např. autorádio, osvětlení v letadle.
4. Velké stacionární průmyslové nástroje, tj. stroje nebo systémy sestavené kombinací jednotlivých zařízení nebo systémů za účelem společného provozu v jednom celku a ke specifickému účelu.
5. Zařízení určená výlučně pro obranu státu, splňující definici elektrozařízení.
6. Lékařské přístroje, které jsou implantované nebo infikované.
7. Běžné, přímo žhavené žárovky a svítidla pro zářivky z domácností.

Výjimky ze skupin elektrozařízení uvedených v příloze č. 7 zákona o odpadech určené ministerstvem životního prostředí	
vyjmutá elektrozařízení	značka ENV
klimatizační jednotky, které se stávají stálou, pevnou, nedílnou součástí staveb	49534/ENV/05
plynové kotle, v případě, že elektrické kotle jsou stálou, pevnou, nedílnou součástí staveb	47597/ENV/05
akumulační kamna + přídavná přímotopná tělesa do akumulčních kamen, velké stacionární zásobníkové ohřívače vody 200–1000 l, topné příruby, solární systémy, tepelná čerpadla, centrální ventilační jednotky, podlahové topení – topné rohože, topné kabely, klimatizační zařízení s pevnou instalací, průtokové ohřívače vody tlakové a beztlakové, beztlakové ohřívače vody 5–15 l, tlakové průtokové zásobníky 30–100 l, tlakové zásobníkové ohřívače vody 15–200 l, přístroje pro přípravu horké a vařící vody – pevně instalované, decentralizované ventilační jednotky – pokud jsou stálou, pevnou, nedílnou součástí staveb, respektive jsou přímo napojeny na vodovodní a elektrickou síť, nejsou elektrozařízením ve smyslu zákona o odpadech	43598/ENV/05
radiátory a topidla, jsou-li pevně připevněny či zabudovány a jsou-li součástí stavebního celku	4842/ENV/720/05
ohřívače nepřímotopné s elektrickou nebo elektronickou regulací, elektrické a kombinované ohřívače vody, které jsou napevno připojeny k vodovodní, elektrické síti a jsou stálou, pevnou, nedílnou součástí staveb	6051/ENV/720/05
tepelná čerpadla, elektrokotle, solární regulátory, větrací jednotky s tepelnými čerpadly, pokud jsou pevnou, stálou, nedílnou součástí staveb	5923/ENV/720/05
split klimatizační jednotky, jež je stálou, pevnou, nedílnou součástí stavby	5885/ENV/720/05
tepelná čerpadla a chladicí zařízení se stávají pevnou, stálou, nedílnou součástí stavby, nebo jsou kombinací jednotlivých zařízení, pak nejsou elektrozařízením (upřesnění viz 20647/ENV/06)	50700/ENV/05
elektrická zařízení na ohřev vody, pokud jsou stálou, pevnou, nedílnou součástí staveb, respektive jsou přímo napojena na vodovodní síť	5646/ENV/720/05
výrobky, které používají ke své činnosti chladicí okruh, příp. tepelná čerpadla, a jež nejsou určeny pro použití v domácnostech, spadají pod účinnost zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, a to do skupiny 1; velké domácí spotřebiče (podskupiny 1.1–1.4 vyhlášky č. 352/2005 Sb.) pouze, nepřesahují-li hmotnost 80 kg	20647/ENV/06
pokud stroje určené pro seřízení vázání, opravy a broušení skluznic i hran lyží, voskování a leštění skluznic mají charakter velkých stacionárních strojů, pak nejsou elektrozařízením ve smyslu zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění; vztahuje se na ně výjimka v bodě 4 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 352/2005 Sb., o podrobnostech	43566/ENV/05
elektrocentrály, nabíječky akumulátorů, transformátory, napájecí zdroje a UPS	60965/ENV/06

Nebezpečné látky v elektrozařízeních

Co jsou zakázané nebezpečné látky v elektrozařízeních či v elektroodpadu a kdy je elektroodpad nebezpečným odpadem?

Směrnice k elektrozařízením a elektroodpadům 2002/95/ES požaduje, aby výrobky – až na povolené výjimky – neobsahovaly olovo, rtuť, kadmium, šestimocný chrom, polybromované bifenyly (PBB) a polybromované difenyléter (PBDE). Při rozhodování o nebezpečnosti elektroodpadu však musíme brát v úvahu i jiné zdroje informací. Společnost The Movement of Controlled Waste NEPM vydala seznam odpadů a jejich toků, specifické složení a toxikologické charakteristiky. Na základě tohoto soupisu lze rozhodnout, zda příslušný odpad patří mezi nebezpečný odpad v pojetí Basilejské úmluvy (tedy kontrolovaný při přeshraniční přepravě). Z výčtu je zřejmé, že elektrošrot je kontrolovaným odpadem, jestliže jsou v něm obsaženy složky s toxickými vlastnostmi nebo jsou schopny uvolnit jiné složky, které takové vlastnosti mají. Jedná se o inkousty a barvy, polybromované bifenyly, antimon, arzen, beryllium, kadmium, olovo, rtuť, selen.

Čím dokládat, že elektrozařízení splňuje příslušné normy?

Evropská komise ve spolupráci s výrobci doporučuje vlastní prohlášení výrobců elektrozařízení o shodě, tj. souladu se směrnici RoHS. Vzhledem k definici maximální hmotnostní koncentrace přípustné v homogenních materiálech, která je stanovena na 0,1 % pro olovo, rtuť, šestimocný chrom, polybromované bifenyly (PBB) a polybromované difenylétery (PBDE) a na 0,01 % pro kadmium, i k definici homogenního materiálu, jímž se rozumí materiál, který nemůže být mechanicky rozdělen na různorodé materiálové složky a jenž má neměnné složení ve všech svých částech (kupř. plasty, keramika, sklo, kovy, slitiny, papír, desky, gumy, potahové vrstvy), lze doporučit výrobcům konečného elektrozařízení, aby požadovali po všech svých dodavatelích tato vlastní prohlášení. Potom budou moci podložit své vlastní prohlášení o tom, že skutečně všechny komponenty až na úroveň homogenních materiálů buď vůbec neobsahují olovo, rtuť, kadmium, šestimocný chrom a samozhášedla (zejména v plastech!)

typu polybromovaných bifenyly či polybromovaných difenyléterů, nebo splňují jednu z povolených výjimek podle přílohy č. 5 k vyhlášce o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, nebo jejich obsah nepřesahuje maximální hmotnostní koncentraci přípustnou v homogenních materiálech.

Jak situaci řešit?

Vycházíme-li ze současného stavu – tedy, že výrobce vystaví prohlášení o tom, že jím uváděné výrobky na trh EU jsou v souladu s požadavky direktivy 2002/95/ES (RoHS) ve znění 2005/618/ES a 2005/717/ES, o omezení obsahu některých vyjmenovaných látek v elektrozařízení – pak žádný předpis (a to ani EU, ani ČR) neupravuje požadavek na formu „prohlášení“ a na to, lze-li jedním prohlášením ošetřit celý sortiment výrobce, nebo zda se to má učinit po skupinách výrobků (chlazení, vaření), anebo jestli je vyžadováno ke každému výrobku zvlášť.

Dle prozatímního výkladu stavu a situace je to skutečně celé ponecháno na výrobcí. Závazně tedy musí být z dokladu zřejmé:

- výrobce** (včetně sídla a odpovědné osoby v EU)
- výrobky**, kterých se dokument týká
- deklarace compatibility** s požadavky 2002/95/ES – což mimo jiné znamená, že vystavený dokument se vztahuje na výrobky(!) uvedené na trh EU po 1. červenci 2006

Doporučení účastníkům kolektivního systému

Ve většině případů se nejedná o osoby, které jako první uvádí výrobky na trh EU, nejsou to tudíž ony, kdo by měl doslova vystavovat deklaraci (tu musí vystavit skutečný výrobce – viz výše). České subjekty uvádějící na trh výrobky v ČR by měly na svých webových stránkách umístit jakési sdělení/ujštění o shodě

výrobku s požadavky direktivy RoHS. Rozhodně každému takovému českému subjektu důrazně doporučujeme, aby od svých mateřských firem nebo obchodních partnerů takové prohlášení/deklaraci požadoval. Je zřejmé, že na podzim letošního roku začnou namátkové kontroly, a samozřejmě, že i subjekty prodávající jejich výrobky budou taková „potvrzení“ požadovat pod pohrůzkou vyřazení jejich výrobků z prodeje.

Za dostačující lze v tuto chvíli považovat následující sdělení:

Varianta A

Hlavička vystavovatele „ujštění“.
My ... ujistujeme naše obchodní partnery a odběratele, že výrobky naší společnosti ..., reprezentované obchodními značkami a)...., b)...., c)...., které jsou uváděny na trh EU po 1. 7. 2006, jsou v shodě s požadavky direktivy 2002/95/EC a ustanoveními zákona 185/2001 Sb. v platném znění, která omezují používání vyjmenovaných nebezpečných látek ve výrobcích.
Pozn.: Ujštění vydané naší společností se vztahuje na výrobky dovezené do ČR prostřednictvím naší společnosti a jeho zneužití může být trestné.
podpis(y) odpov. prac. datum

Varianta B

Věc: Ujštění pro obchodní partnery, odběratele a zákazníky
V souvislosti s datem účinnosti ustanovení direktivy 2002/95/EC (RoHS) a zákona 185/2001 Sb. v platném znění, o omezování vyjmenovaných nebezpečných látek ve výrobcích, vydáváme toto ujštění:
Výrobky ... x ... y ... z ... pod obchodními značkami a)...., b)...., c)...., uváděné na trh EU od 1. 7. 2006, jsou v souladu s požadavky výše uvedených předpisů.
Pozn.: Ujštění vydané naší společností se vztahuje pouze na výrobky dovezené do ČR prostřednictvím naší společnosti a jeho zneužívání může být trestné.
podpis(y) odpov. prac. datum

Foto: Martin Šlehofer

Víme, jak na černé skládky

Dostatek dostupných sběrných dvorů, kam by občané mohli odevzdávat vysloužilé elektrospotřebiče, by jistě vyřešil problém s černými skládkami.

V Bělé pod Radbuzou vzali řešení problému za správný konec. Nenařikají, že na sběrné dvory nejsou peníze, že je důležitější budovat silnice či kanalizace. Dali podnět ke vzniku svazku obcí a v jejich regionu otevřeli osm moderních sběrných dvorů. Starosta obce Ing. Libor Pícek nám k tomu řekl...

Vy jste předseda svazku pro výstavbu sběrných dvorů v Plzeňském kraji.

Co má tento svazek za cíl?

Jak už vyplývá z názvu „Účelový svazek obcí pro výstavbu sběrných dvorů odpadů ve velkých sídlech Plzeňského kraje“, cílem svazku je zabezpečit výstavbu sběrných dvorů odpadů za finanční podpory „Operačního programu Infrastruktura“. Tento cíl se nám podařilo splnit a k 4. říjnu byly ze strany dodavatele předány dokončené stavby všech osmi sběrných dvorů odpadů, které jsou financovány z 85 % právě z programu Infrastruktura (75 % ERDF – EU a 10 % SFŽP ČR) a zbylých 15 % finančních prostředků dodaly obce z vlastních zdrojů.

Jaký v nich spatřujete pro vaše obce přínos?

Vzhledem k tomu, že se v oblasti komunální politiky a vůbec v problematice obcí pohybuji delší dobu, trůfám si tvrdit, že právě sběrný dvůr odpadů je nejvhodnější zařízení pro nakládání s odpady, které může obec provozovat. Odpady jsou ve sběrném dvoře prostřednictvím školené obsluhy ukládány již roztríděně, to znamená, že nedochází k mísení odpadů, a tudíž jejich znehodnocení. Jsou tedy mnohem lépe znovu materiálově využity, jak stanoví legislativa. Nebezpečné odpady – jako například upotřebené oleje, znečištěné nádoby od škodlivin, akumulátorové baterie, zářivky – jsou odborně vyškolenou obsluhou rovnou ukládány do atestovaných ekoskladů, kde je záruka, že v žádném případě nemohou do doby odvozu poškodit životní prostředí. Přeprava těchto odpadů je následně prováděna přímo ve speciálních nádobách, kterými je ekosklad vybaven, a tedy nedochází k zbytečné manipulaci s nimi a k možnému poškození životního prostředí. V neposlední řadě je to samozřejmě vytvoření podmínek pro obyvatele, aby měli možnost své odpady, které nepatří do sběrných nádob na komunální odpad, kde odložit. Tímto dojde zákonitě ke snížení výskytu nepovolených skládek v okolí našich měst a obcí, jejichž následně ekologické odstraňování stojí obce nemalé finanční prostředky.

Jaký postoj k třídění odpadů zaujímají obyvatelé vaší obce? Není tendence vysloužilé elektrospotřebiče využívat na náhradní díly a „kuchat je“? Co děláte proto, aby se obyvatelé dozvěděli, že je třeba odevzdávat kompletní elektrospotřebiče?

Na tuto otázku zatím není jednoznačná odpověď, jak docílit, aby lidé nevyužívali součástky z upotřebených elektrospotřebičů. Je třeba si uvědomit, že český národ je stále ještě národem kutilů, i když v poslední době se tento trend vlivem snižování cen elektroniky a také pohodlnosti občanů snižuje. Přesto si myslím, že vhodně cílenou informační kampaní s motivačními prvky dokážeme snížit procento tzv. vykuchaných spotřebičů. Současně je třeba neustále občany upozorňovat, že znehodnocená zařízení nebudou předmětem zpětného odběru, ale obec bude nucena jejich odstranění drazé zaplatit, což u lednic a televizorů

činí nemalé částky. Nemyslím si, že by bylo vhodné občany zpoplatňovat ihned při odevzdání neúplného zařízení, ale je třeba je upozorňovat, že prostředky, které za tyto neúplné spotřebiče musí obec platit, by mohla vynaložit na jiné účely v obci, třeba na budování chodníků, opravy cest.

Řada obyvatel argumentuje tím, že jsou sběrné dvory daleko, a zejména starší občané mají problém s odvozem vysloužilých elektrospotřebičů do sběrných dvorů. Máte nějaký návod, jak tuto situaci řešit? Organizujete mobilní svozy?

Právě na základě těchto argumentů se zahušťuje síť sběrných dvorů v Plzeňském kraji. Přesto jsou stále v menších obcích organizovány nejméně dvakrát ročně ambulantní svozy odpadů, a to nejen nebezpečných, jak stanoví zákon, ale také problémových složek odpadů, jako jsou pneumatiky a objemný odpad. Pokud je potřeba tyto svozy organizovat častěji, jsme schopni toto i nadále zajišťovat.

Má vaše obec podepsanou smlouvu s kolektivními systémy, a v čem je pro vás přínosem?

Naše město, které sběrný dvůr odpadů teprve otevírá, má již připraveny k podpisu smlouvy s kolektivními systémy pro zpětný odběr elektrozařízení Elektrowin, Asekol a Ekolamp, které jsou řádně zapsané na MŽP. Velmi dobře jsme si vědomi finančních nákladů, které obce provozující sběrný dvůr odpadů doposud za odstraňování těchto druhů odpadů platily. Podle informací Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje (RRA), která prováděla ekonomické rozborů provozu několika sběrných dvorů, činí náklady za odstraňování elektrických a elektronických odpadů až 48 % veškerých nákladů na odstraňování odpadů ze sběrného dvora.

Jak hodnotíte spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Plzeňského kraje v oblasti likvidace elektroodpadu?

Mohu jen konstatovat, že právě RRA je hnacím motorem pro obce Plzeňského kraje v oblasti odpadového hospodářství. Podílela se velkým dílem na zpracování „Plánu odpadového hospodářství Plzeňského kraje“ i jednotlivých obcí v kraji, na které se povinnost zpracovat POH vztahovala. Nejenže zpracovává

dokumenty, ale především realizuje kompletně projekty z oblasti odpadového hospodářství, za některé budu jmenovat projekt na podporu třídění odpadů, jehož zásluhou je Plzeňský kraj v třídění odpadů na nejvyšší příčce v republice. Dalším významným projektem je právě dokončená výstavba osmi sběrných dvorů odpadů. Tento integrovaný projekt byl velkým oříškem, který RRA jako koordinátor a administrátor celého projektu perfektně zvládla. Ten, kdo má trochu přehled, jak složité je realizovat projekty za přispění dotačních prostředků buď z národních programů SFŽP ČR, nebo EU, ví, o čem je řeč, a za toto je třeba RRA velmi poděkovat. Právě Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje předává obcím dostatečně fundované informace o fungování kolektivních systémů a myslím si, že to je důvod, proč má Plzeňský kraj nejhustší síť míst zpětného odběru v republice. Zkrátka v RRA vědí, co obce potřebují.

V čem si myslíte, že by vám mohl kolektivní systém ještě více pomáhat? Hlavně by se kolektivní systémy měly zaměřit na jednoduchost systému zpětného odběru. Myslím tím nezatěžovat obce přílišnou administrativou, jak při uzavírání smluv, tak i při následném provozu místa zpětného odběru EEZ. Dále by měly systémy vyvinout tlak na kompetentní orgány, aby byly opět obnoveny dotační tituly ze SFŽP pro podporu obcí při financování odstraňování nekompletních elektrospotřebičů

(lednice, TV), které občané do sběrných dvorů odevzdávají. Právě tyto náklady budou obce velmi zatěžovat při jejich nízkých rozpočtech. Mohu konstatovat, že kolektivní systém Elektrowin je v tomto ohledu velmi otevřený a vychází obcím vstříc. Za dobu jeho existence se výrazně zlepšila informovanost občanů, jak nakládat s vysloužilými elektrospotřebiči.

(red)
Foto: archiv

První u cílové pásy

Partnerem **Memoriálu Josefa Odložila** byla i firma Elektrowin. Její stánek hned u hlavního vchodu upoutal řadu návštěvníků a všichni si se zájmem četli nápisy na tričkách pohledných hostesek. A byly opravdu výstižné: „Nad starými

krámy vyhrajete s námi!“ – „Elektrowin bez nadsázky, první u cílové pásy!“ Každý si pak s úsměvem rád vzal i nabízený letáček s návodem, jak opravdu nad vysloužilými elektrospotřebiči vyhrát a kam s nimi.

Nakrmte Šrotozemšťana

Na podporu tříděného sběru elektrozařízení v obcích realizují kolektivní systémy řadu akcí. Jedna z nich proběhla v polovině září v Praze.

Futuristická socha Šrotozemšťana, která vyrostla u pražské stanice metra Anděl, byla slavnostně odhalena 14. září. Kolos z použitých elektrospotřebičů postavil v rámci happeningu **Nakrmte Šrotozemšťana** sochař Ondřej Sklenář. Akci uspořádal kolektivní systém ASEKOL ve spolupráci s kolektivními systémy ELEKTROWIN a EKOLAMP. Firmy chtěly upozornit na skutečnost, že zdaleka ne všichni občané elektroodpad třídí. Happening začal ve smíchovské Nádražní ulici 12. září dopoledne. Jeho cílem bylo zábavnou formou přesvědčit občany, že vysloužilé elektrospotřebiče nepatří do popelnic, ale do sběrných dvorů. Lidé mohli v průběhu jednoho týdne nosit k pražskému Andělu odpad, který byl následně odvezen k ekologické likvidaci.

S ledničkou na náměstí

V závěru školního roku ožilo náměstí Republiky v Soběslavi dětským hemžením. Město Soběslav společně s Elektrowinem uspořádalo akci: „Chceme zdravé a čisté město aneb Děti, pojďte si zařadit“.

Program připravený pro děti zaujal i dospělé. Zejména jeho závěrečná část, kdy se na připraveném pódiu vystřídali zajímaví hosté.

Ale popořádku... Cílem celé akce bylo vštípit dětem, mladým i starším, že vysloužilý spotřebič nesmí skončit v popelnici, ale že je třeba jej odložit do sběrného dvora či odevzdat při koupi spotřebiče nového. A aby si to všichni dobře zapamatovali, byl na náměstí přistaven kontejner, kam mohli vysloužilé spotřebiče odevzdat, a za to obdrželi malý dárek a symbolickou vstupenku na podvečerní show.

Toho využili především dospělí občané Soběslavi, protože se na náměstí „připachtili“ s lednicemi, pračkami či vysavači. Děti naopak do kontejneru donesly z domova rozbité rychlovarné konvice, mixéry a objevila se i velmi zajímavá žehlička, která mohla docela dobře skončit ve starožitnictví. Sebraly se téměř dvě tuny elektroodpadu.

Děti si prima zařadily

Drobný dárek a vstupenku na hlavní podvečerní show získaly děti i absolvováním řady soutěží, které byly připraveny tak, aby jim poskytly návod, jak zacházet s nepotřebnými elektrospotřebiči.

O soutěže byl opravdu veliký zájem – děti by si hrály i v době, kdy se na pódiu již objevili moderátoři Markéta Mayerová a Slávek Boura.

Dokázali, že atmosféra na náměstí byla velmi spontánní. Za skandování s místními občany rozchodili elektromotor, vyzpovídali generálního ředitele Ing. Romana Tvrzníka i zástupce starosty města Soběslavi Ing. Radka Bryla.

Na pódiu pak vystoupili Ali Amiri a Klára Zaňková, finalisté loňského ročníku soutěže Česko hledá SuperStar, a sklídili zasloužený potlesk. Vystřídal je Václav „Upír“ Krejčí, který je mezi dětmi jako doma. Akce měla ale zejména edukační charakter. Cílem bylo informovat děti, rodiče, učitele a všechny příchozí o ekologické likvidaci a zpětném odběru

spotřebičů. Ty nepatří do popelnice, ale do sběrného místa v obci. Kromě pořádající společnosti Elektrowin zde svou prezentaci mělo i ekologické sdružení Duha, které se dlouhodobě zabývá problematikou odpadů.

Mají tyto akce smysl?

A proč takováto akce pro děti? Stejnou otázku položili moderátoři generálnímu řediteli akciové společnosti Elektrowin Ing. Romanu Tvrzníkovi. „Ne úplně nadarmo se říká, že starého psa novým kouskům nenaučíš, a proto jsme se více zaměřili na děti. Jsme velice rádi, že se do akce ve velké míře zapojili i dospělí, a do jisté míry to boří zmiňované pořekadlo. Každopádně chceme dětem ukázat, jak správně nakládat se starými spotřebiči.“ Podobné akce edukačního charakteru plánuje Elektrowin uspořádat i v dalších městech České republiky.

(red)

Foto: Martin Šlehofer

Moucha v Žamberku

Děti ze všech žamberských škol – od mateřských po základní – si v polovině září prožily zajímavý vyučovací předmět – barevný den.

Akci, která se konala na Masarykově náměstí, pořádala obec Žamberk ve spolupráci se společnostmi Elektrowin a EKO-KOM. „Vyučovalo“ se především nakládání s odpady, a to nejen třídění těch tradičních, jako je sklo, papír či plasty, ale také správné zacházení s vysloužilými domácími elektrospotřebiči.

Pro děti byla na náměstí připravena celá řada her a atrakcí. U stánku kolektivního systému Elektrowin školáci vyplňovali jednoduchý znalostní test s tematikou zpětného odběru elektrozařízení a vyzkoušeli si šikovnost rukou a postřeh. Pokud úkoly správně splnili, mohli si na nafukovací atrakci vyzkoušet, jak se cítí taková moucha, která „sedne na lep“. Moucha totiž byla nafukovací atrakce,

na které se jen tak obyčejně nehopsá, ale děti se ve speciálních oblecích ze suchého zipu snaží přilepit na nafukovací stěnu.

Soutěže a atrakce, které připravil Elektrowin, měly u všech obrovský úspěch. Děti, aby si vyzkoušely třídění odpadu dle pravidel či skládání puzzle, neváhaly vystát dlouhou frontu. O možnost přilepit se jako moucha na lep se zaníceně bojovalo.

„Cílem akce je vštípit dětem základní informace o tom, že vysloužilé elektrospotřebiče z domácností nejsou běžný odpad, takže je rozhodně nelze odkládat do popelnic, nebo je dokonce vyhazovat na černé skládky,“ vysvětlila nám Taťána Pokorná, která má na starosti marketing a PR firmy Elektrowin. „Děti jsou k těmto informacím mnohem vnímavější než dospělí. Proto se snažíme působit na rodiče právě přes děti, jež se tak vlastně stávají vychovateli dospělých, a pozitivně

tak ovlivňují jejich chování. Díky tomu se úspěšně daří bořit ‚zajeté‘ stereotypy, pod jejichž vlivem dosud lidé často odkládali zejména drobné spotřebiče do běžného komunálního odpadu,“ dodala.

Akce se uskutečnila v době, kdy se koná u nás dosud málo známý světový den Uklidme si svět. Žamberští žáci se tak dozvěděli, jak správně uklízet svůj malý svět ve městě, ve kterém žijí.

Festival pouličního divadla v Českých Budějovicích

České Budějovice na přelomu června a července ovládl festival pouličního rozhlasu a divadla aneb Svatý P. R. D. Elektrowin se stal hlavním partnerem tohoto festivalu, který pořádá magistrát města společně s divadlem Kvelb.

Vše propuklo ve čtvrtek 29. června na náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích. Den plný divadelních představení, zajímavých atrakcí a kejklů začal příchodem průvodce – svatého P. R. D., což byl současně i patron nově vznikající tradice festivalu Pouliční Rozhlas Divadel. I když se nad městem proháněly tmavé mraky, mezi kterými se občas ukázalo sluníčko, nálada na náměstí byla vynikající. Na několika scénách se odehrávala divadelní představení, obrovské loutky pak poskytl návštěvníkům možnost se sám pochválit či si vyzkoušet, jaké je to bycha honit.

Během dne se představily a vystoupily soubory Studio dell'arte, Bílé Divadlo Ostrava, Divadlo DNO, Divadlo Studna,

TEArTR RAJDO, Péro za kloboukem, Teátr Víti Marčíka, Kejklíř Vojtáno. Studenti SUPŠ z Českého Krumlova se k festivalu přidali svou výstavou a přímo na náměstí ukázali, co na poli nejen výtvarném dovedou. Hlavním partnerem celé akce byla společnost Elektrowin, která měla na náměstí svůj informační stánek. Zájem dětí i dospělých zasoutěžit si a dozvědět se něco o správném nakládání s vysloužilými

elektrospotřebiči byl velký. Dospělí měli možnost si v malém kvizu ověřit své vědomosti o tom, kam s vysloužilým elektrospotřebičem, děti soutěžily ve skládání puzzle a doplňování obrázku na magnetické tabuli. Všichni si za snahu odnesli malý dárek a letáček, který jim připomene, že vysloužilé elektrospotřebiče patří buď do sběrného dvora, nebo je mohou odevzdat u prodejců.

Zeptali jsme se generálního ředitele firmy Ing. Romana Tvrzníka, jak hodnotí partnerství tohoto festivalu: „Tak jako pořadatelé prvního ročníku tohoto festivalu si přeji, aby se postupně rozrostl, stejně tak my budeme rádi, pokud se do povědomí lidí rozšíří, jak správně a ekologicky nakládat se starými elektrospotřebiči. Věřím, že se návštěvníci festivalu nejenom pobavili, ale odnesli si i řadu užitečných informací o ekologickém nakládání s vysloužilými spotřebiči.“

(red)

Foto: archiv redakce

Elektrický spotřebič, nebo běžný odpad?

Zpětně odebrané zařízení musí obsahovat všechny základní součásti, které činí spotřebič spotřebičem. S vyřazenými domácími spotřebiči a nástroji, jako jsou pračky, chladničky, zahradní sekačky či kuchyňské roboty, se donedávna nakládalo jako s běžným odpadem.

Nový zákon o odpadech, který u nás začal platit vloni v srpnu, ovšem umožnil domácí spotřebiče z běžného odpadového režimu vyjmout. Pro občany to znamená možnost nejen snáze chránit životní prostředí, ale také ušetřit peníze.

Elektrozařízení není běžný odpad

Použitě domácí elektrospotřebiče, nářadí a nástroje již podle tohoto zákona nejsou odpadem, ale tzv. zpětně odebíraným elektrozařízením. Občané je mohou zcela zdarma odevzdat ve sběrných dvorech, v rámci mobilních svozů či přímo v prodejnách „vyměnit starý za nový“ při nákupu modernějšího domácího pomocníka. Zpětně odebraný výrobek se stává odpadem až ve chvíli předání osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění, tj. do rukou specializované recyklační firmy.

„Ze zákona tedy vyplývá, že zpětně odebírané elektrozařízení pocházející z domácností je takové elektrozařízení, které svým stavem odpovídá výrobku s ukončenou životností bez bližšího určení důvodu. Stejně jednoznačně lze určit, že takovým elektrozařízením není výrobek, který již prošel jakoukoli fází „zpracování“ či dílčího využití, to jest činností, která je zákonem určena pouze osobám s příslušnými oprávněními,“ vysvětluje Ing. Roman Tvrzník, generální ředitel

akciové společnosti Elektrowin, která má zpětný odběr domácích spotřebičů na starosti. „Takové elektrozařízení musí být posuzováno jako odpad a pro zacházení s ním nelze využívat výhod pro zpětný odběr elektrozařízení,“ dodává.

Jak se dělí spotřebiče

Domácí elektrospotřebiče se podle druhu a účelu použití dělí do deseti skupin. Elektrowin přitom obhospodařuje tři z nich. Zatímco „jednička“ zahrnuje tzv. velké domácí spotřebiče sloužící pro praní, mytí, chlazení, vaření a sušení, do „dvojky“ patří zařízení pro mechanickou a tepelnou úpravu pokrmů, textilu, čištění a úklid, péči o tělo a jejich kombinace. Do skupiny s číslem šest se řadí mechanické, tepelné a kombinované nářadí, nástroje, zahradní technika apod.

Jiným kritériem je popis užití elektrické energie, který poskytuje mimo jiné základní návod k posouzení, zda „elektrozařízení“ splňuje definici pro zpětný odběr, nebo je-li pro svou zásadní nekompletnost pouhým odpadem, byť se zbytky kovů, plastů a dalších ostatních materiálů vhodných k dalšímu užití a zpracování. Každé elektrozařízení je tedy tvořeno určitým typem soustrojí komponentů a nosné konstrukce a toto spojení také výrobek určuje.

Mechanické elektrozařízení (točivé aj.) je spojením motoru, hnané části (převodovka, buben) a nosné konstrukce s pláštěm. Do této skupiny náleží například odstředivky prádla, ventilátory, mixéry, vysavače, šicí stroje, zahradní sekačky, brusky, pily, hoblíky a vrtačky. Sporáky, trouby, varné desky, žehličky, fritézy, varné konvice či elektrické pájky patří mezi tzv. **tepelné elektrické zařízení**. Aby byl přístroj kompletní, musí obsahovat systém tvorby tepla (topné těleso), nosnou konstrukci a zařízení umožňující získanou tepelnou energii využít – tedy plotnu, troubu či fritovací nádobu.

Kombinace výrobku užívající k podpoře své funkce oba druhy energie, tedy mechanickou i tepelnou, je ve své podstatě stejně jednoduchá. U většiny, nebo dokonce u všech těchto výrobků lze stanovit jejich mechanický a tepelný základní charakter. Řadí se sem pračky, myčky, vysoušeče vlasů, teplovzdušné

ventilátory či horkovzdušné páječky. Stejně jako u předchozích dvou skupin, i zde je zařízení tvořeno motorem, hnanou částí (buben, hlavní čerpadlo) a skříní či pláštěm spotřebiče. Pouze zdánlivě odlišná jsou **elektrozařízení k chlazení a mrazení**, tvořená soustrojím motor/kompresor, chladicí okruh, nosná konstrukce. Poslední skupinu s obecným názvem „jiné“ tvoří elektrozařízení, která ke své funkci využívají indukce, kupříkladu svařovací přístroje, nerotační holicí strojky, mikrovlnné trouby a indukční plotny. U těchto zařízení je možné identifikovat pouze dva komponenty – indukční zdroj a nosnou konstrukci.

Uvedené komponenty představují jednoduchý rozlišovací klíč, podle něhož lze rozlišit zpětně odebrané zařízení od běžného odpadu. Pro využití výhod kolektivního systému je třeba spotřebiče do míst zpětného odběru odevzdat kompletní, tedy se všemi základními

součástmi. Zatímco mraznička bez zásuvek je stále mrazničkou a sběrný dvůr je povinen ji převzít bezplatně, stejná mraznička s vymontovaným kompresorem je již posuzována jako odpad, za jehož odevzdání musí občan zaplatit.

KOMPLETNOST ZPĚTNĚ ODEBÍRANÉHO ELEKTROZAŘÍZENÍ

(Elektrowin, a. s., skupiny elektrozařízení 1 – velké domácí spotřebiče, 2 – malé domácí spotřebiče a 6 – elektrické nářadí)

Zpětně odebrané elektrozařízení – použité elektrozařízení pocházející z domácnosti od občanů i podnikatelů.

Zpětně odebraný výrobek se stává odpadem teprve předáním osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění, tedy do rukou specializované recyklační firmy.

ROZHODOVACÍ PROCES – JE PŘEBÍRANÉ ELEKTROZAŘÍZENÍ KOMPLETNÍ?

Mechanické elektrozařízení (točivé aj.)

PŘÍKLADY: odstředivky, prádla, ventilátory, vysavače, mixéry, odšťavovače, mlýnky, ventilátory, šicí stroje, vrtačky, brusky, pily, zahr. sekačky, vibrační brusky, hoblíky, frézy, buračnická kládiva, tlak. myčky a další

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnací část	nosná konstrukce
motor	buben, odstředivky, převodovka mal. spotřebičů a el. nářadí	skříň, plášť spotřebiče

Tepelné elektrozařízení

PŘÍKLADY: sporáky, vest. trouby, varné plotny a desky, žehličky, fritovací hrnce, varné konvice, el. pájky, zařízení na svařování plastů a další

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnací část	nosná konstrukce
topná tělesa / topné články	trouba na pečení, varné plotny, fritovací nádoba	skříň, plášť spotřebiče

Mechanické a tepelné elektrozařízení

PŘÍKLADY: pračky, myčky, sušičky, vysoušeče vlasů, kulmy na vlasy, teplovzdušné ventilátory, horkovzdušné páječky a další

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnací část	nosná konstrukce
motor, topné články	buben pračky / sušičky, hlavní čerpadlo myčky	skříň, plášť spotřebiče

Elektrozařízení k chlazení a mrazení

PŘÍKLADY: všechny druhy chladicích a mrazicích techniky

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnací část	nosná konstrukce
motor, kompresor	chladicí okruh	skříň, plášť spotřebiče

„Jiné“ je elektrozařízení, které využívá indukci, mikrovlny

PŘÍKLADY: mikrovlnné trouby, indukční plotny, nerotační holicí stroje, svařovací přístroje a další

ZÁKLADNÍ KOMPONENTY

hnací část	hnací část	nosná konstrukce
indukční cívky / tělesa, mikrovlnné zdroje, elektro-magnety	varná deska	skříň, plášť spotřebiče

Obsahuje elektrozařízení, které odevzdává občan ve vašem sběrném dvoře, všechny uvedené komponenty?

Jde o zpětně odebrané elektrozařízení, předejte je kolektivnímu systému Elektrowin...

ANO

NE

Jedná se o odpad, kolektivní systém Elektrowin tento elektroodpad nepřebírá.

ELEKTROWIN je správná volba

Moderní domácnost si dnes nedovedeme představit bez řady elektrospotřebičů, které nám usnadňují práci a šetří čas. Vybírat je z čeho a i u koho.

Navštívili jsme jednoho z prodejců elektrozařízení pro domácnost, společnost HP Tronic ze Zlína, která jako jedna z prvních navázala spolupráci s kolektivním systémem Elektrowin. Jak tato spolupráce probíhá, jsme se zeptali manažera komunikace Bohuslava Komína.

Déle než rok je v platnosti novela zákona o odpadech, která prodejcům ukládá některé nové povinnosti. Projevilo se to nějak konkrétně na chování kupujících?
Zákazníci si už na nový zákon zvykli, takže je nijak nepřekvapuje, když na účtence najdou položku „Příspěvek na historická elektrozařízení“. Přimo v prodejnách a sběrných místech odevzdávají hlavně velké spotřebiče, jako jsou chladničky a pračky.

Jak hodnotíte přínos kolektivních systémů a v čem konkrétně spolupracujete se společností Elektrowin?

Jako zástupci maloobchodních prodejců jsme rádi, že se kolektivní systémy snaží o maximální informovanost obchodníků i konečných spotřebitelů. Jelikož jsme zároveň dovozci, je pro nás důležité, že kolektivní systém za nás bezproblémově plní povinnosti vůči zákonu o odpadech. Spolupráce se společností Elektrowin pro nás představuje záruku dobře odvedené práce a přímého a vysoce profesionálního jednání. Bez významu pro nás

není ani stálé zvyšování informovanosti obchodníků a konečných zákazníků.

Jak hodnotíte informovanost vašich zákazníků? A co sami děláte pro to, aby se kupující dozvěděli, jak naložit s vysloužilým elektrospotřebičem?

Pro naše obchodní partnery jsme realizovali již několik školení a zprostředkovali kontakt přímo s pracovníky kolektivního systému Elektrowin. Obchodníky pravidelně informujeme o jejich povinnostech a prodejny zásobujeme informačními letáky pro spotřebitele. Ve spolupráci s kolektivním systémem Elektrowin se nyní snažíme zvýšit informovanost našich prodejců prostřednictvím velkoobchodní komunikace PROTON Info a našich webových stránek, na konečné spotřebitele se pak zaměřujeme prostřednictvím zákaznického magazínu Inspirace Euronics.

Společnost HP TRONIC Zlín již šestnáct let obchoduje s domácími elektrospotřebiči, elektronikou, mobilními telefony i fototechnikou a provozuje nejznámější informační akci PROTON, která sdružuje přes 500 elektroprodejen po celé ČR. Patří do sítě specializovaných prodejen EURONICS a řídí vlastní elektronický obchod: www.epton.cz.

(red)
Foto: archiv

Dodatkové hlášení informačního systému

S účinností od 1. června došlo ke změně příspěvků na elektrozařízení (určená pro domácnosti) uvedená na trh po 13. srpnu. V důsledku toho dochází ke změně vykazování za období před tímto datem.

Postup vykazování

1) vykazování za období od června 2006 dále

– výrobce po otevření systému **vykáže pouze množství uvedené na trh v ČR za měsíce od června 2006 dále (dle vykazovaného období) přímo do informačního systému na: www.elektrowin.cz/přihlášení do systému**

– výrobce, který bude vykazovat poprvé, zadá do systému také pouze množství uvedené na trh v ČR od června 2006 dále (kumulovaně); za období předcházející červnu 2006 postupuje nově zaregistrovaný výrobce dle bodu č. 2

2) vykazování za období od září 2005 do května 2006

– pro období od 1. září 2005 až 31. května 2006 je připraven jednotný výkaz

(tzv. „Dodatkové hlášení o spotřebičích uvedených na trh/exportu/opravné hlášení“), který je zasílán na vyžádání (kontakty – tel.: 241 091 833, e-mail: vaclava.zubalova@elektrowin.cz) – totéž platí pro výrobce:

– kteří **zapomněli** zadat hlášení za květen 2006 nebo za jiné měsíce předcházející 1. červnu 2006

– kteří zjistili, že některé hlášení za období září 2005 až červen 2006 je chybné – pro výrobce, kteří zjistili, že elektrozařízení uvedená na trh před červnem 2006 byla jejich odběrateli exportována po datu 31. května 2006

V systému dochází k rozdělení hlášení: **do 31. května 2006 a od 1. června 2006!**

Dobře chráněná data

Všem výrobcům, kteří na český trh dodávají nějaké elektrospotřebiče pro domácnost, zákon ukládá povinnost zpětně odebírat a recyklovat tzv. historická elektrozařízení a podílet se na jejich financování. Výrobci velkých elektrospotřebičů, drobného elektra a domácího nářadí si zákonnou povinnost plní prostřednictvím kolektivního systému Elektrowin.

Jelikož se výše finančního příspěvku do systému odvozuje od podílu konkrétního výrobce na trhu, výrobci prostřednictvím informačního systému Elektrowin pravidelně informují kolektivní systém o množství elektrozařízení, které za dané období uvedli na trh.

„Údaje o prodeji jsou považovány za přísně důvěrné. Elektrowin prostřednictvím řady bezpečnostních opatření zaručuje, že citlivá data poskytnutá výrobcem nebudou zneužita,“ vysvětluje generální ředitel společnosti Elektrowin Ing. Roman Tvrzník. „Tato opatření zahrnují jak technické zabezpečení, tak standardizované procesy, které mají za cíl zabránit možnému úniku důvěrných údajů,“ upřesňuje.

Elektronické zpracování

Přenos dat i jejich zpracování v systému probíhá čistě elektronicky, bez nutnosti dalších ručních zásahů. Ke svým datům má tedy přístup pouze výrobce, který údaje do databáze zadal. Architektura informačního systému je navržena tak, aby byl odolný proti celé řadě možných bezpečnostních rizik (stupeň zabezpečení C2), jako je vnější napadení hackery,

vnitřní napadení zaměstnancem, zcizení databázového serveru či fyzické poškození hardwaru například požárem či jinou živelní pohromou.

Celý systém je tvořen několika samostatnými servery včetně záložních. Záložní servery jsou v případě potřeby schopny do několika minut automaticky převzít všechny funkce hlavních serverů. Všechny jsou umístěny v dohledových centrech s 24hodinovou ochranou, záložní v jiném než hlavní. Přístup k serverům je možný pouze několika oprávněným osobám, a to vždy současně. Každá osoba musí při vstupu do dohledového centra projít identifikací ochranky, která o vstupu učiní písemný zápis.

„Uvedený systém zpracování dat poskytnutých výrobcem výrazně překračuje zvyklosti s nakládáním s daty v ČR a je jak na úrovni databázového stroje, tak aplikace plně srovnatelný s úrovní zabezpečení dat v bankách a nejvýznamnějších státních institucích,“ říká o bezpečnosti systému Martin Šteffan z poradenské firmy Geokey. „Řešení minimalizuje riziko úniku či poškození uchovaných

box je vlastně jakýsi výpočetní robot, do kterého mají přístup pouze výrobci, samozřejmě každý jen ke svým datům. Při první návštěvě systému obdrží každý výrobce přístupové heslo, vygenerované automaticky systémem. Při dalším používání je potom v pravidelných intervalech vyzván k jeho změně.

Výstupem jsou jednak souhrnné podklady pro fakturaci, které se automaticky exportují do účetního systému, jednak povinná roční zpráva o plnění povinností zpětného odběru elektrozařízení a odděleného sběru elektroodpadů. Do této části nemá přístup ani dodavatel informačního systému firmy Elektrowin. V nutných případech, jako je kupříkladu havárie systému, je vstup do dohledového centra možný pouze po autorizaci několika pověřených osob. O každém vstupu a činnosti v black boxu systém vytváří záznam, tzv. log, který obsahuje datum, čas, jméno uživatele, hodnotu před změnou a po změně.

Výrobci mohou data do systému zadávat ručně, nebo je zasílat elektronicky ve formátu EDI, TXT či XML. Typ komunikace

dat a je důkazem odpovědného přístupu společnosti Elektrowin k problematice bezpečnosti,“ doplňuje.

Black box

Systém firmy Elektrowin je aplikačně rozdělen na dvě samostatné části. První je tzv. black box, do něhož povinné osoby vkládají data, druhá je určena pro svoz a zpracování elektrozařízení. Black

je upřesněn s každým výrobcem ve smlouvě, možné je rovněž použití elektronického podpisu.

Část systému pro svoz a zpracování je na základě jména a hesla přístupná určeným pracovníkům Elektrowinu, externím uživatelům a smluvním partnerům společnosti, přičemž systém disponuje vysokým stupněm zabezpečení.

Ruce, které mají cenu zlata

Firma ODAS, která se ve Žďáru nad Sázavou zabývá nakládáním s odpady, od vývozu popelnic, přes třídění a nakládání s nebezpečnými odpady až po demontáž vysloužilého elektrozařízení, je zřizovatelem dvou chráněných dílen.

Manažerkou této společnosti je Iva Zeroníková, elegantní dáma, do které by nikdo neřekl, že náplní její práce jsou právě odpady všeho druhu. Velí armádě 120 zaměstnanců, z nichž třicet je zaměstnáno ve dvou provozovněch – chráněných dílnách. Požádali jsme ji o krátký rozhovor.

Kdo dal podnět ke vzniku vaší chráněné dílny?

Naše firma se od roku 1991 zabývá odpady, především komunálními. Tato oblast prošla v posledních letech prudkým vývojem – od způsobu „veškerý odpad vyvážet na skládku“ ke snahám „co nejvíce vytřídit a materiálově využít“. Jedním z odpadů, v němž jsme spatřovali veliké množství surovin

volajících po využití, byly elektropřístroje. Jejich nevýhodou byla potřeba demontáže, to znamená vložení drahé ruční práce. Tou se nakládání s odpady značně prodražovalo, skládkování bylo rozhodně levnější.

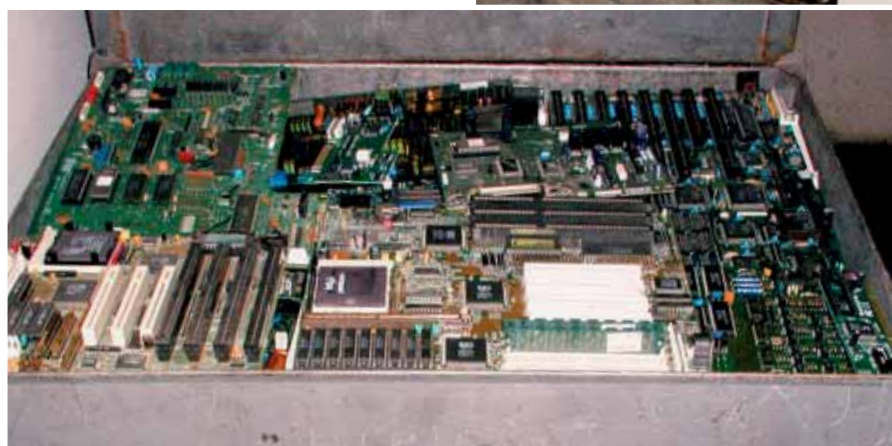
To byly důvody, které nás vedly k hledání jiných zdrojů „financování“ činnosti slibující perspektivu do budoucna. Ve spolupráci s místním úřadem práce

a díky programu aktivní podpory zaměstnanosti jsme v roce 1999 založili chráněnou dílnu.

Můžete nám sdělit základní informace o vaší chráněné dílně? Kolik máte zaměstnanců, kolik lidí se změnou pracovní schopností a s jak těžkým postižením jste schopni lidi zaměstnávat...

Dílna zahájila provoz se čtrnácti zaměstnanci. Všichni, kteří v ní byli doposud zaměstnáni, měli změnou pracovní schopnost, většinou se jednalo o pracovníky částečně invalidní. Vzhledem k nárůstu odpadů vlivem lepšího třídění a zavedením systému zpětného odběru elektrozařízení jsme navyšovali počty zaměstnanců a na jaře letošního roku jsme otevřeli druhou dílnu. V srpnu jsme v těchto dílnách zaměstnávali celkem třicet zaměstnanců.

Pro práci v našich dílnách je zapotřebí, aby zájemci byli mobilní a schopni přepravovat různá břemena. Za určitých okolností však i tento požadavek nemusí být dodržen. Demontáž ale probíhá ručně, a tak zdravé a šikovné ruce jsou zřejmě jediný nepřekročitelný požadavek.

Co přesně jste schopni zpracovat a následně předat k recyklaci?

Naše specializace jsou elektrozařízení z domácností a jim podobná, a v tomto sortimentu demontujeme vše, s výjimkou chladicích zařízení, která vyžadují speciální technologii kvůli ochraně ovzduší. Všechna ostatní zařízení před přijetím do dílny posuzujeme, zda jsou pro naši technologii demontáže vhodná.

Používáte nějaké zajímavé technologie, na jejichž vývoji jste se nějakým způsobem podíleli?

Činnost demontáže elektrozařízení v naší dílně není technologicky náročná, jedná

Můžete srovnat vaše pracovní postupy se zahraničními?

Jistě, navštívili jsme více dílen podobného charakteru u nás i v zahraničí. Rozhodně nejsme pozadu, rozdíly jsou pouze v tom, do jaké míry dílna odpad rozebírá, kolik do něho vloží lidské práce a co již dělají stroje. V cizině jsme si v podobné dílně uvědomili šikovnost a preciznost našich zaměstnanců.

Se kterými kolektivními systémy spolupracujete a jak vzájemná spolupráce probíhá?

Jsme soukromá firma, která musí našim zaměstnancům zajistit práci. Proto rozhodně budeme spolupracovat se všemi, kteří přijdou s životaschopným systémem, a dohodneme se na vzájemně přijatelných podmínkách. Takové podmínky splňují především systémy Elektrowin a také Asekol, jejichž elektrozařízení se k nám od obyvatel dostává v největší míře. Pro systém Ekolamp toho

je záležitost naprosto přesně upravená zákonnými normami. Zaměstnanci jsou poučeni a chráněni ochrannými pomůckami, nebezpečné části jsou ukládány do zabezpečených nádob a odváženy do specializovaných zařízení, kde jsou zneškodněny (sklárky nebezpečného odpadu, spalovny). Vše záleží na typu nebezpečných vlastností. V žádném případě není zdraví zaměstnanců ani lidí z okolí chráněné dílny ohroženo.

V oblasti zpracování a recyklace odpadů jde vývoj velmi rychle dopředu. Jste schopni držet krok s moderními trendy?

Troufám si říci, že ano. Vždyť i vznik naší dílny je toho ukázkou. V době, kdy se na demontáž elektrozařízení ještě ani nemyslelo, my jsme ji již realizovali. Myslím, že jsme byli druhá dílna v republice (po Mesitu Uherské Hradiště), která tuto činnost prováděla. O tom, že naše činnost je kvalitní

se víc o zručnost pracovníků. Téměř každý kus, který se jim dostane do ruky, je jedinečný. Náročnější technologie jsou pouze pro řezání televizních obrazovek a následné čištění skla. Zařízení nám bylo dodáno českou firmou, která se specializuje na podobné výroby, ale každý kus, který vyrobí, je na míru požadavků daného provozovatele, a tak jsme se vlastně i my podíleli na „tvorbě“ našeho technologického zařízení.

obyvatelé objemově tolik nedodávají. Naše vzájemná spolupráce s těmito systémy je přesně dána smluvními vztahy, které jsou velmi korektní a plně odpovídají dikci zákona o odpadech.

Hodně pracujete s nebezpečným odpadem. Jak je s ním nakládáno z hlediska zdravotního ohrožení zaměstnanců a lidí z okolí?

Nakládání s nebezpečným odpadem

a progresivní, svědčí i to, že jsme první česká odpadářská firma, která byla certifikovaná dle norem kvality a ochrany životního prostředí ISO 9001 a ISO 14001, a tuto certifikaci od té doby pravidelně obhajujeme. Mimoto jsme držitelé certifikátu „Odborný podnik v nakládání s odpady“.

(red)

Foto: archiv ODAS

Servis pro výrobce

Začátkem listopadu pozval Elektrowin výrobce a prodejce na sérii odborných seminářů, jejichž hlavním tématem byly aktivity kolektivního systému a konkrétní řešení, které přináší výrobcům. První setkání se uskutečnilo 6. listopadu v kongresové hale brněnského Bobycentra. Následující dva dny, 7. a 8. listopadu, se semináře konaly v pražském hotelu Olympic. Seminářů se dohromady zúčastnilo více než 150 výrobců a prodejců.

Po novinkách a aktualitách z oblasti nakládání s elektrozařízeními v ČR Ing. Táňa Pokorná seznámila účastníky s evropskou direktivou RoHS (Restriction of the use of Hazardous Substances). Jejím cílem je omezit používání kadmia, rtuti, olova, šestimocného chromu, polybromovaných bifenylů (PBB) a polybromovaných difenyléterů (PBDE) při výrobě elektrického a elektronického zařízení, a tím přispět k ochraně lidského zdraví a životního prostředí. V české legislativě se direktiva odráží v podobě zákona o odpadech, který udává výrobcí a dovozci elektrozařízení ve skupinách 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 10 povinnost zajistit, aby elektrozařízení uvedené na trh po 30. červnu 2006 žádnou z těchto látek neobsahovalo.

Následovaly informace k povinnosti výrobce předávat údaje o složení jednotlivých výrobků pro zpracovatele elektroodpadu.

Účastníci byli ujištěni, že citlivá data o prodejních výsledcích, která povinně vykazují pro výpočet podílu na trhu, a tím i výše příspěvků, jsou v informačním systému společnosti Elektrowin zabezpečena stejně důkladně jako v řadě českých bank či státních institucí.

Zdeněk Dušek, ředitel finančního oddělení, se ve svém příspěvku zabýval účetními a daňovými aspekty. Zdůraznil, že příspěvky na historické elektrozařízení z domácnosti jsou daňově uznatelným výdajem pouze v případě, že jsou odváděny do kolektivního systému řádně zapsaného MŽP pro konkrétní skupinu elektrozařízení.

Dopolední blok uzavřel generální ředitel společnosti Elektrowin Ing. Roman Tvrzník, který přítomné seznámil s výsledky kolektivního systému Elektrowin za dobu jeho činnosti a nastínil další vývoj.

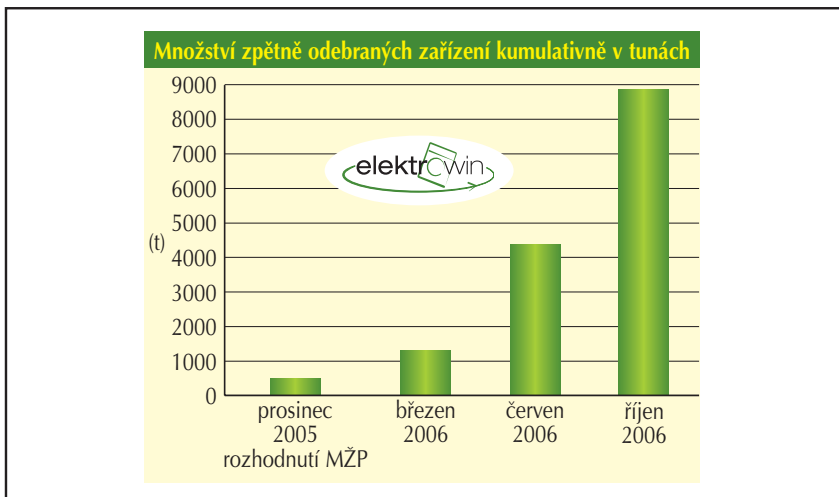
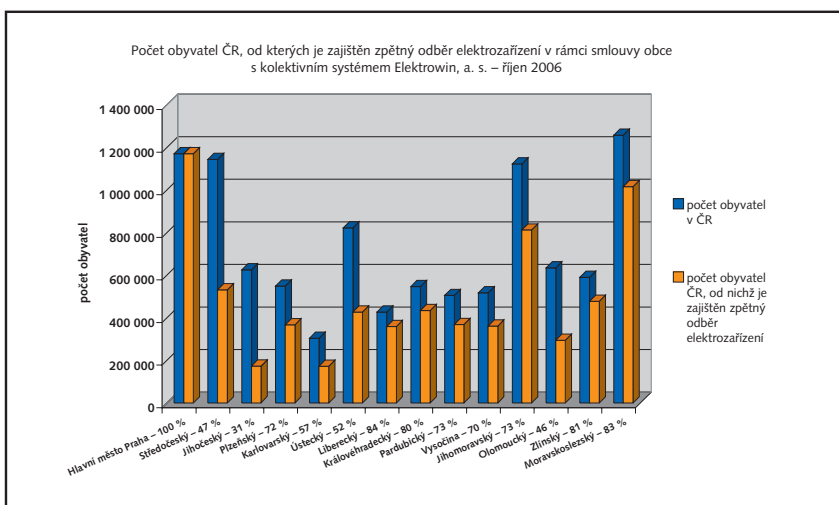
Pokrýváme více než 70 % obyvatel ČR!

Počet obyvatel České republiky, od nichž je zajištěn zpětný odběr použitých elektrozařízení v rámci smluv obcí s kolektivním systémem Elektrowin, v říjnu přesáhl 70 %.

Více než čtyři miliony občanů mohou vyřazené elektrospotřebiče odevzdat rovnou v místech zpětného odběru zřízených ve sběrných dvorech přímo v obcích, kde žijí. Další 2 485 obcí

je do kolektivního systému zapojeno prostřednictvím mobilních svozů. Počet sběrných míst se společností daří stále rozšiřovat. Doslova každý den jsou uzavírány nové smlouvy. V současnosti je do systému zapojeno 350 sběrných dvorů, 738 posledních prodejců a 415 výrobců.

Od srpna 2005, kdy začala platit novela zákona o odpadech, firma zpětně odebrala téměř 10 000 tun elektrozařízení, což představuje 325 000 kusů domácích spotřebičů. Více než 250 000 kusů z tohoto objemu tvoří chladničky a mrazničky, zhruba 60 000 kusů malé domácí spotřebiče. Zbývající část připadá na ostatní velké domácí spotřebiče, jako jsou například pračky a myčky.

Inovativní postupy zpracování elektroodpadu

Zpracování elektroodpadu začíná v posledních dvou letech ohromující nárůst. Vznikají nové společnosti zabývající se touto problematikou. Podnětem rozvoje recyklace je legislativní základ.

SAFINA, a. s., realizuje praktický přístup k samotné recyklaci. Projekt výstavby a realizace technologie zpracování elektroodpadu v této firmě není zaměřen pouze na recyklaci elektroodpadu. Elektroodpad je komoditou složenou z mnoha materiálů, pro které je potřebné najít vhodné metody zpracování tak, aby suroviny splňovaly základní parametr – byly využitelné jako náhrada primárních surovinových zdrojů. Na českém trhu je více společností provádějících demontáž

nebo mechanické úpravy elektroodpadu. Tyto základní postupy, mnohokrát zmiňované v řadě článků a časopisů, jsou jen tím prvotním krokem akciové společnosti SAFINA v recyklaci elektroodpadu. Legislativa dává recyklačním společnostem povinnost dodržet recyklační kvóty odpovídající v průměru 75 % hmotnosti elektrozařízení. Pokud se podíváme na průměrné složení elektrozařízení, poté nalezneme například v případě malých domácích spotřebičů jednoduché hodnoty – obsah 20–40 % plastů, mnohdy neoznačených, velmi těžce využitelných zpětně v recyklaci, pomíneme-li využití jako alternativní palivo ve spalovnách nebo cementárnách. Rovněž zde nastává nový trend přeměny CRT (Cathode Ray Tubes) při výrobě různých typů obrazovek na technologii LCD (Liquid Crystal Display) a plazma, které se týkají i velkých a malých domácích spotřebičů.

Kam směřuje vývoj

Akciová společnost SAFINA hledá a nachází v rámci svých vývojových programů stále nové možnosti zpracování těchto komodit elektroodpadu, které tvoří významné procento v rámci

dosažení recyklačních kvót. Zahájili jsme spolupráci s Akademií věd České republiky na projektu recyklace LCD a možnosti využití plastových odpadů z elektroodpadu. Toto samozřejmě při rozvoji základních aktivit směřovaných na zdokonalování recyklace drahých a obecných kovů.

Recyklace je uzavřený okruh přeměny materiálů. Ropa dnes tvoří základ pro výrobu plastů a toto je směr určený pro recyklaci, tedy nalézt cestu zpět k původu materiálu. V případě plastů pracujeme s primárními výzkumnými pracovišti a vysokými školami na projektu technologie přeměny plastového tuhého odpadu pyrokatalytickým procesem na pohonné hmoty. Plast je tvořen skladbou uhlovdíků, které lze štěpit a jejich rozkladem získat cenné palivo nahrazující současné zdroje této suroviny. Projekt je realizován již v několika zemích Evropy a SAFINA, a. s., se bude této problematice věnovat v následujících letech.

Při zpracování LCD-displejů projektujeme vakuovou technologii zaměřenou na odstranění nebezpečných složek s následným zkapalněním uhlovdíků a těžkých kovů. Zařízení bude zpracovávat tuhé odpady. Hlavní předností technologie je možnost materiálového využití kovů obsažených ve vrstvě tekutých krystalů, sklo bude využito jako druhotná surovina.

Technologický popis procesu zpracování obou technologií je velmi obsáhlý na tento článek. Úspěšnost realizace projektů je dána ekonomickými podmínkami na trhu, kdy recyklace musí být aktivně podporována před skládkováním nebo spalováním.

Pro realizaci všech těchto procesů je neobyčejně důležité znát co nejpřesněji obsahy všech složek zpracovávaných materiálů. Tento úkol u nás plní analytická laboratoř vybavená nejmodernější technikou a týmem velmi zkušených pracovníků používajících k rozborům těchto materiálů akreditované analytické postupy. Laboratoř je pod stálou kontrolou nejen vnitřní, ale i vnější, jak to vyplývá z podmínek její akreditace, tak ze systému QMS podle normy ISO 9001:2000, zavedeného v celé společnosti.

Ing. Tomáš Mydlarčík

Foto: archiv

Akreditované laboratoře SAFINA, a. s.

Co je viditelný příspěvek?

Novela zákona o odpadech, která v Česku platí od srpna loňského roku, přinesla několik novinek z oblasti zpětného odběru elektrozařízení. Jednou z nich je i tzv. viditelný příspěvek.

Viditelný příspěvek je finanční částka odpovídající nákladům výrobců na zpětný odběr a recyklaci výrobku, kterou výrobci v plné výši odvádějí do kolektivního systému. Tato částka je viditelně a transparentně uváděna při prodeji výrobků tak, aby bylo zřejmé, jakou částku musí výrobce zaplatit na zajištění zpětného odběru, recyklaci a odstranění historického elektrozařízení. Viditelné uvádění příspěvku zaručuje, že nedochází k deformaci výše příspěvku při průchodu distribučním řetězcem vlivem obchodních podmínek.

Z Evropy k nám

Viditelný příspěvek má svou historii. V některých státech Evropy, jako je například Belgie a Nizozemsko, je běžnou záležitostí již téměř deset let. Životní prostředí je věcí veřejnou a viditelný příspěvek transparentní informací o chování výrobců v této „věci veřejné“. Pro spotřebitele je tato informace stejně normální jako ostatní údaje o výrobku a chápou ji jako součást etického jednání výrobců a dovozců. Za podezřelé by naopak mohli pokládat, když tuto informaci ihned nenajdou. V současné době zvolila nástroj viditelného příspěvku prakticky celá Evropa.

Jak to říct?

Způsobů, jak seznamovat veřejnost s viditelným poplatkem, je mnoho. Také zde existují funkční a vyzkoušené metody, jako jsou plakáty, stojánky a letáky v prodejnách, internet a další komunikační prostředky. Pro seriózní prodejce a distributory se zveřejnění těchto informací v prodejnách a propagačních materiálech již stalo samozřejmostí.

Viditelný = jasný

Viditelné uvádění zaručuje zároveň zabezpečení tohoto příspěvku před možným zneužitím v konkurenčním boji. Každému zákazníkovi je na první pohled jasné, že uvedená suma má své jediné možné určení a použití – totiž pro účely zpětného odběru a recyklace výrobku. Stejnou chladničku nebo televizi tedy koupíte v Praze, Liberci či na internetu za různé ceny, ale se stejným viditelným příspěvkem. Proklamace některých prodejců, že nabízejí zboží za ceny „bez recyklačních nákladů“, znamená pouze jediné: že obcházejí zákon a řádně neplní své povinnosti.

Chráníme přírodu

Pro zákazníka (spotřebitele) musí být za čas normální, že stejně jako má možnost vybírat spotřebič podle „energetického štítku“ a chránit tak životní prostředí nepřímo, zakoupením spotřebiče, u kterého výrobce transparentně deklaruje, jakou částku platí do systému recyklace, chrání životní prostředí přímo.

Foto: Martin Šlehofer

Viditelný příspěvek je finanční částka odpovídající nákladům výrobců na zpětný odběr a recyklaci

ÚSPORA OBCÍM – ZAPOJTE SE DO ZPĚTNÉHO ODBĚRU!

VYTVÁŘÍME SBĚRNOU SÍŤ

Elektrowin, a. s., je nezisková akciová společnost zajišťující zpětný odběr a oddělený sběr, zpracování, využití a odstranění vysloužilého elektrozařízení a elektroodpadu pro:

- **velké domácí spotřebiče**
- **malé domácí spotřebiče**
- **nářadí a nástroje**

První kolektivní systém zapsaný 5. 12. 2005 na Ministerstvu životního prostředí ČR pod evidenčním číslem KH001/05-ECZ.

Kolektivní systém uspořil obcím za dobu fungování více než 70 milionů korun.

Velké spotřebiče

Chlazení

Střední spotřebiče

Malé spotřebiče

Nářadí, hobby dílna

Zahrada

elektrowin

Elektrowin, a. s.
Michelská 300/60, 140 00 Praha 4
tel.: 241 091 843, fax: 241 091 834
e-mail: sber@elektrowin.cz
www.elektrowin.cz